

РЕЦЕНЗИЯ

От Доц. д-р Рая Колева Илиева,
професионално направление 3.6. „Право”,
научна специалност „Гражданско и семейно право”,
катедра „Гражданскоправни науки” на Правно-историческия факултет
при ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград.

**ОТНОСНО: Дисертационен труд на Мария Димитрова Чочова на тема
„Работническо представителство по чл. 7, ал. 2 и чл. 7а от Кодекса на труд”**

за придобиване на образователна и научна степен “доктор по право”
в професионално направление 3.6 „Право”,
научна специалност „Трудово право и общественно осигуряване”

1. Кратко представяне на дисертанта.

Докторантът Мария Димитрова Чочова е родена на 09.01.1981 г. в гр. София. Завършила е специалностите „Публична администрация” (със специализация „Териториална администрация”) и „Право” в ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград, тя е и магистър по специалност „Международни икономически отношения” от СА „Д.А.Ценов” – гр. Свищов. Зачислена е за редовен докторант със заповед № 356/02.03.2012 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград и отчислена със Заповед № 781/ 19.03.2015 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград.

Докторантът Мария Чочова е работила като Секретар на Община Дупница, юрисконсулт на Община Бобошево, експерт-юрист на Национален браншов синдикат „Висше образование и наука” – КНСБ, и Заместник-областен управител на Област Кюстендил. Водила е упражнения като асистент по дисциплините „Основи на управлението”, „Управление на човешките ресурси” и „Основи на мениджмънта”, и хоноруван хоноруван преподавател по дисциплините „Трудово право” и „Осигурително право”. Участвала е като експерт в различни консултативни съвети и форуми, и има публикации в областта на трудовото право по темата на дисертацията и извън нея.

2. Обща информация

Представеният за рецензиране дисертационен труд засяга предметна област, която е безспорно дисертабилна. Изборът на темата е актуален, навременен и значим, тъй като проблемът е недостатъчно разработен в Р България, особено в практико-приложен аспект. Интересът към темата е обусловен от настъпилата промяната в правната уредба на Кодекса на труда от юни 2006г. /ДВ.бр.48 от 2006г./, в сила от 01.08.2006г., и обусловен от все по-засилващите се обществени потребности от реализиране на претставителството на работническите интереси чрез всички негови механизми.

Дисертационният труд има за цел да изясни един специфичен проблем, а именно представителството на работниците и служителите, регламентирано в чл.7, ал.2 и чл.7а от КТ, посредством изследване на съдържанието на действащата правна уредба в българското право, и подлагането ѝ на критичен анализ.

След настъпилата промяна законодателят нормативно установи две категории представители на работниците и служителите, избирани от общото събрание на

работниците и служителите: това са представители по чл.7, ал. 2, /които информират по важни въпроси на управлението и дейността на предприятието работниците и служителите /чл.130а, чл.130б и др. от КТ/ и представители по чл.7а от КТ, които консултират по текущи въпроси на икономическото състояние и организацията на труда работниците и служителите /чл.130в и чл.130г от КТ/.

В представената дисертация докторантът Мария Чочова анализира действащата правна уредба, обосновава свои научни изводи, прави предложения за правилно прилагане на закона и за неговото усъвършенстване. Тези предложения са основани на теоретични анализи както на българското, така и на европейското законодателство в това число на Италия, Германия и Словения.

3. Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературата

Дисертационният труд е с общ обем от 187 страници, в това число заглавна страница, използвани съкращения, съдържание, увод, изложение, заключение, и използвана литература. Структуриран е в увод, четири глави и заключение. За целите на изследването докторантът е използвал общо общо 96 източника, от които – 67 източника на български език и 26 интернет източници (от тях 7 на английски език, 2 на италиански език, 1 на немски език и 1 източник на словенски език). Под линия са използвани 217, заглавия от посочените източници.

Литературните източници са ползвани добросъвестно и коректно. Всички от тях са цитирани в текста на дисертацията, което дава възможност да се отличи личния принос на докторанта.

4. Кратка аналитична характеристика на дисертационния труд

В глава първа на дисертационният труд е направен исторически и сравнително-правен преглед на уредбата на работническото представителство (*разделена е на три параграфа*):

В §1 *Възникване на института на работническо представителство в международното право и правото на ЕС* докторантката изследва редица актове на Съвета на Европа, на Международната организация на труда и други, посредством които в исторически план се разкрива синдикалната свобода и закрила на правото на синдикално организиране. Правото на информиране и правото на консултиране на работниците и служителите е закрепено в Хартата на основните права на Европейския съюз от 2000 г. Разгледаните са директивите, регламентиращи участието на работниците и служителите в управлението на предприятието, правото на информиране и правото на консултиране.

В § 2. *Сравнително-правен преглед на законодателството и практиката на Съюза и приложението им в България и други държави-членки* докторантката прави анализ на националните законодателства на различни страни от ЕС (Германия и Италия) като анализира приложения там практически ред и условия за информиране и консултиране.

В § 3. прави *Исторически преглед на развитие на правната уредба на работническо представителство в българското законодателство*. Проследява се развитието на трудовото законодателство от приемането на първият Кодекс на труда до този момент с всичките изменения и допълнения, включително отражението на директивите засягащи тази материя.

Глава втора е посветена на същността за работническото представителство (*структурирана е в три параграфа: § 1. Понятие за работническо представителство,*

информирани и консултирани по Кодекса на труда; § 2. Правоотношения при представителството по чл. 7, ал. 2 и чл. 7а КТ; § 3. Отговорност на представителите на работниците и служителите). В тази глава докторантката разглежда същността на понятието „работническо представителство по чл.7, ал.2 и чл.7а КТ”. Приема, че то е пряко представителство, установено с цел представяване на общи работнически интереси по въпроси на трудовите и осигурителни отношения пред работодателят им или пред държавните органи. Разглежда понятията „информирани” и „консултирани” според Директива 2002/14/ЕО и тяхното отражение върху транспортирането им в Кодекса на труда и Закона за информирани и консултирани на работниците и служителите в многонационални предприятия.

В Глава трета докторантката разглежда видовете работнически представители, брой и конституиране. В тази глава е разгледан и мандата на работническите представители с неговите характеристики. (*§ 1. Видове работнически представители и брой на представителите по чл. 7, ал. 2 и чл. 7а КТ; §2. Конституиране на представителите на работниците и служителите по чл. 7, ал. 2 и чл. 7а КТ; §3. Мандат на представителите на работниците и служителите*)

Глава четвърта е структурирана също в три параграфа (*§1. Общи права и задължения на представителите на работниците и служителите; §2. Права на представителите по чл. 7, ал. 2 КТ; §3. Права на представителите по чл. 7а КТ).*

В дисертационния труд са използвани редица методи на изследване: Историческият метод, чрез който развитието на закрилата на труда в България е разгледана във времето и съобразно общественно-политическата обстановка. Методът на сравнително-правния анализ, като е поставен акцент на изследване и съпоставка на международните, европейските и вътрешните правни норми, установяващи правата на работниците и служителите чрез техни представители да получават информация и с тях да се провеждат консултации. Както и на практиката на Съда на Европейския съюз. Чрез формално-логическият и логико-юридическият методи е направен опит за постигането на последователно и комплексно изясняване на поставените задачи, а чрез интердисциплинарният подход, са използвани аргументи от други отрасли на частното право, както и такива от някои отрасли на публичното.

В дисертационния труд се предлагат редица предложения *de lege ferenda* за усъвършенстване на действащото законодателство:

По съществените от тях са:

1. Да бъдат въведени легални дефиниции в Кодекса на труда за термините „информирани” и „консултирани”.
2. Да бъде регламентиран редът за оспорване на противоречащите на закона решения на общо събрание на работниците и служителите.
3. Да бъде ясно регламентирано задължението на работодателя да създава условия на представителите, в които те ефективно да изпълняват своите функции.
4. Да бъдат установени основни изисквания към кандидатите за представители на работниците и служителите, на които те да отговарят.

Останалите предложения *de lege ferenda* са изведени в заключителната част на дисертационния труд.

Авторефератът е съставен според изискванията и отразява коректно всички основни части от дисертацията. В съдържателно отношение посочените в автореферата приноси отразяват обективно постиженията на докторанта.

По проблемите, третираны в дисертационния труд докторантът Мария Чочова е реализирала шест публикации в български издания чрез участие в научни конференции и научни сесии организирани от различни университети в страната.

- Участие в научна сесия, организирана от Правно-исторически факултет, катедра "Публичноправни науки и публичен мениджмънт" и катедра "Международно право и международни отношения" с доклад на тема "**Относно определянето на броя и реда за избор на работническите представители по Кодекса на труда**", 2013г.;

- Чочова, М., **Въпроси на работническото представителство по Кодекса на труда**, Юбилеен сборник, том II, от международна научно-практическа конференция „Право, управление и медии през XXI век”, Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград проведена на 16 и 17 май 2012г., 2012, с. 356-363

- Чочова, М., **Относно същността на трудовите спорове по чл. 357, ал. 2 от Кодекса на труда**, Сборник от научна сесия организирана от Правно –историческия факултет” на ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград, проведена на 25.10.2013 г. под надслов „Актуални проблеми на съдебната практика по граждански дела и поставянето им като казуси в процеса на обучението”, 2014 г., с. 63-65

- Доклад на тема „**Относно правоотношенията при работническото представителство**” представен за участие в научно-практическа конференция на тема „Предизвикателствата пред трудовото законодателство”, организирана от катедрата по трудово право на Юридическия факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски”, 2014г.;

- Доклад на тема „**За някои законодателни несъвършенства в областта на работническото представителство по Кодекса на труда**”, представен за участие в юбилейна научна конференция организирана от УНСС, на тема „ПРОБЛЕМИ НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО И ПРАВОПРИЛАГАНЕТО, СВЪРЗАНИ С РАЗВИТИЕТО НА БИЗНЕСА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И ЕВРОПА", проведена на 21.11.2014 г.

- Доклад на тема: „**Относно предварителната закрита при уволнение на членове на синдикално ръководство**”, представен в научната конференция „ Актуални проблеми на частното право” организирана от Правно –историческия факултет” на ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград на 29.05.2015 г.

5. Критични бележки и препоръки

Към представения дисертационен труд могат да бъдат отправени следните важни забележки и препоръки по отношение на съдържанието, структурата и стила:

1. Глава първа и втора глава имат повествователен характер. Докторантката разказва за един специфичен проблем, а именно за представителството на работниците и служителите, регламентирано в чл.7, ал.2 и чл.7а от КТ, излага становищата на цитираните автори, без да коментира и излага своите съображения и изводи, дали ги подкрепя или отхвърля. Тези изводи ги откривам във трета и четвърта глава, но според мен се губи последователността на мисълта и читателят остава с впечатление се автора прави само един обзорен преглед на законодателството на страни от Европейския, без да взема никакво отношение.

2. Литературните източници не са посочени според стандарта за библиографско

описание. Чуждестранната литература е много слабо застъпена - няма използвани и цитирани чуждестранни автори. За сравнително- правния анализ са използвани само интернет- източници, което смятам, че не е достатъчно, както с оглед на произхода им, така и с оглед на достоверността им.

3. В Гл. 2 се разглеждат понятията „информиране” и „консултиране”. Те имат различно съдържание и различна правна същност, затова не могат да бъдат вменени като задължение на работодателя. Например „информирането” може да бъде задължение на работодателя, но не и „консултирането”.

4. Във вида, в който е посочено предложението de lege ferenda /с.86 – 109/ да се установят изисквания за кандидатите, на които трябва да отговарят за да могат да бъдат представители на работниците и служителите е неприемливо.

1. Заключение:

Представеният дисертационен труд има завършен вид. От изложението е видно, че докторантът е открил нерешени или частично решени въпроси, отнасящи се до представителството на работниците и служителите, регламентирано в чл.7, ал.2 и чл.7а от КТ. Направените забележки не променят изцяло положителната оценка за съдържателния характер и наличието на съществени приноси на докторския труд. Те имат смисъл на предложение за подобряване на неговите качества.

Въз основа на гореизложеното, считам че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на чл.6, ал.3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България и чл.27, ал.1 от Правилника за прилагането му и с оглед на това:

ПРЕДЛАГАМ

На научното жури да присъди образователната и научна степен „Доктор” по професионалното направление 3.6 „Право”, специалност „Трудово право и обществено осигуряване” на Мария Димитрова Чочова, докторант редовно обучение в Правно – историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски” с тема „ Работническото представителство по чл.7, ал.2 и чл.7а от Кодекса на труда.

Дата: 12.08.2015 г.
гр. Благоевград

РЕЦЕНЗЕНТ:
(Доц. д-р Рая Илиева)